

Feriejobb för ungdom – sommaren 2019

SAMMANSTÄLLNING AV ENKÄTSVAR FRÅN KOMMUNER
OCH REGIONER

Förord

Sedan Sveriges Kommuner och Regioner inledde arbetet med att följa kommunernas och regionernas arbete med feriejobb har antalet platser under åren varierat. 2008 erbjöds 30 000 ungdomar ett feriejobb i en kommun eller ett lands-ting/region under några sommarveckor.

Sommaren 2019 erbjöd landets kommuner och regioner cirka 76 400 ungdomar en möjlighet att arbeta några veckor under sommaren. Totalt fick cirka 72 800 ungdomar ett feriejobb i en kommun och cirka 3 600 ungdomar i en region.

Årets enkät, som gått ut till samtliga kommuner och regioner, visar sammanfattningsvis ett fortsatt stort engagemang att ordna feriejobb för ungdomar. Dock har antalet ungdomar i feriejobb sjunkit jämfört med föregående år. 2018 hade 82 600 ungdomar feriearbete.

Enkäten har besvarats av 94 procent av kommunerna och av 71¹ procent av regionerna.

¹ Verksamhetsåret 2018 svarade 52 procent av regionerna på enkäten.

Innehåll

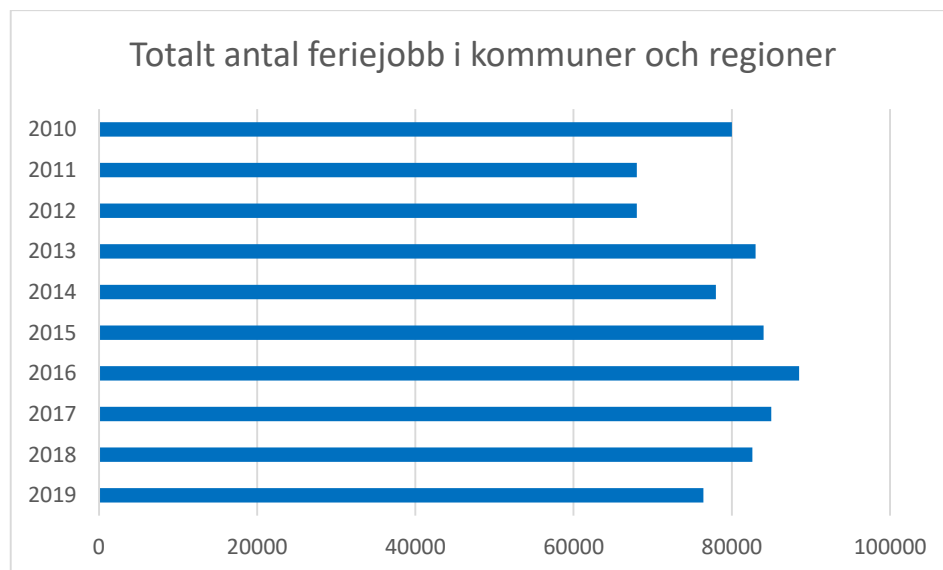
Feriejobb för ungdom – sommaren 2019.....	5
Minskning i kommuner	5
Flest ungdomar i åldern 16 – 18 år	6
Prioriterade grupper	8
Andra arbetsgivare än kommunen	8
Feriejobben har en strategisk betydelse	10
Handledarutbildning	11
Uppföljning	13
Idéer och koncept för feriejobb.....	15

Feriejobb för ungdom – sommaren 2019

Minskning i kommuner

Totalt anordnades cirka 76 400 feriearbeten i kommuner och regioner. Jämfört med 2018 har det totala antalet feriejobb minskat med 6 200 platser. Kommunerna har 2019 haft 7 200 färre unga anställda på ett feriejobb jämfört med förra sommaren. Regionerna redovisar en ökning med c:a 1 000 platser.²

Diagram 1

Två kommuner uppgav i enkätsvaren att politiska beslut togs inför budget 2019 att inte anordna några feriejobb under nästkommande år.

En kompletterande fråga om orsak till minskning av antal feriejobbplatser skickades till 24 kommuner, vilka uppgett en minskning mellan 2018 och 2019 på minst 100 ungdomar i feriejobb. 15 kommuner svarade. 13 kommuner angav uteblivet statsbidrag³ som orsak vilket medfört politiska beslut om minskad

² Förklaring till skillnaden mellan åren för regionerna kan ligga i att endast 52 procent svarade på enkäten 2018 jämfört med 71 procent 2019. Resultatet för 2018 omräknades till samtliga landsting/regioner, och utgjorde en skattning enligt följande. Vi utgick från att antalet feriearbetare per invånare i inrapporterade landsting/regioner var 0,00025 vilket medförde ett resultat på cirka 2 600 deltagare.

³ Verksamhetsåret 2017 tilldelades landets kommuner totalt 105 miljoner kronor för att skapa ytterligare feriejobb för gruppen ungdomar. Verksamhetsåret 2018 var statens bidrag 100 miljoner kronor. Statsbidrag till kommunerna för feriejobb utgick ej för verksamhetsåret 2019.

budget. Två kommuner angav minskad antal sökande till feriejobb inom kommunens verksamheter.

Totalt fick 65 procent av alla som sökte feriejobb i kommuner en plats sommaren 2019. Det är lika stor andel jämfört med 2018.

Inom regionerna erhöll 19 procent av de som sökte feriejobb en plats. Skillnaden på antal platser jämfört med kommunerna har sin förklaring att regionerna inte har den bredd av olika typer av arbetsuppgifter som föreligger inom kommunernas verksamheter. Det innebär att antalet möjliga platser begränsas. Intresset för feriejobb inom regionernas verksamheter är stort, vilket innebär ett stort antal sökande till begränsat antal platser.

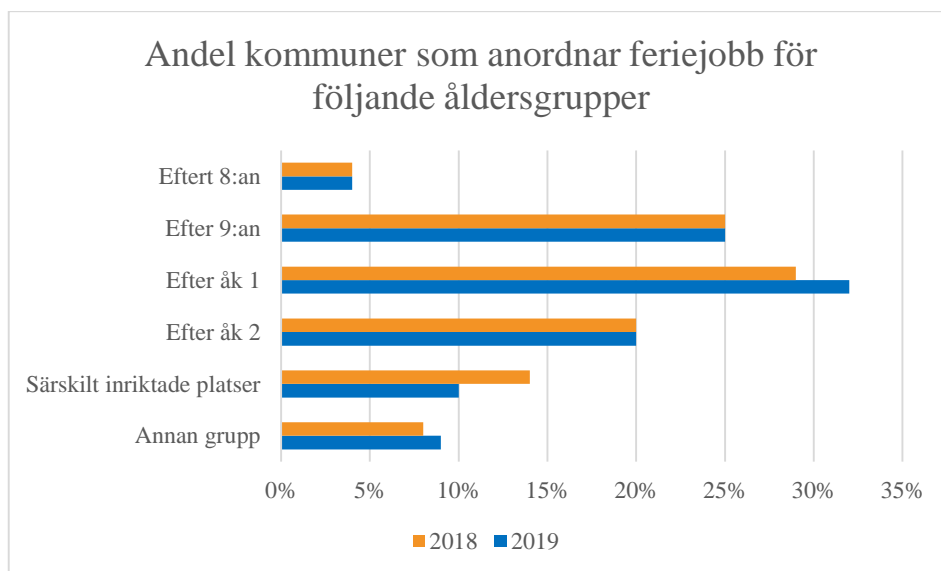
Enkäten visar att könsfördelningen är relativt jämn i kommunerna, där 51 procent av feriejobbarna är kvinnor. För regionerna är 56 procent av de med feriejobb kvinnor.

Flest ungdomar i åldern 16 – 18 år

Både bland kommuner och regioner är det vanligast att erbjuda feriejobb till ungdomar i åldern 16 – 18 år, dvs. de som avslutat årskurs 9 i grundskolan eller har avslutat årskurs 1 eller 2 på gymnasiet. 101 av de kommuner som svarat uppger att de erbjuder elever inom ovanstående grupper. 52 kommuner erbjuder elever som antingen avslutat årskurs 9 eller årskurs 1 på gymnasiet.

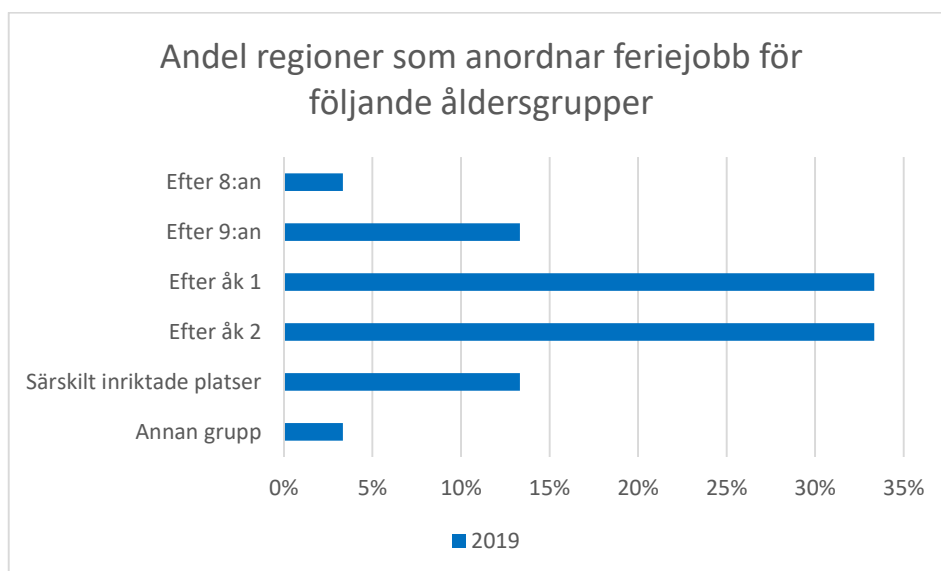
Noterbart är att andelen särskilt inriktade feriejobbplatser minskat med fyra procent jämfört med 2018. Förklaringen kan vara att statsbidraget som utgick 2018 till viss del var villkorat att gälla för gruppen nyanlända, vilka för år 2019 till viss del ingått i gruppen som avslutat årskurs 1 på gymnasiet.

Diagram 2. Kombination av svarsalternativ var möjligt att ange på denna fråga. ⁴N=266

Då regionernas svarsfrekvens för 2018 endast var 52 procent går det inte att göra en rättvis jämförelse mellan åren. Det framgår dock av resultatet för 2019 att majoriteten av regionerna prioriterar elever med avslutad årskurs ett eller två på gymnasieskolan vid fördelning av platser.

Diagram 3. Kombination av svarsalternativ var möjligt att ange på denna fråga. ⁵N=12

⁴ N=Antalet kommuner som besvarat frågan

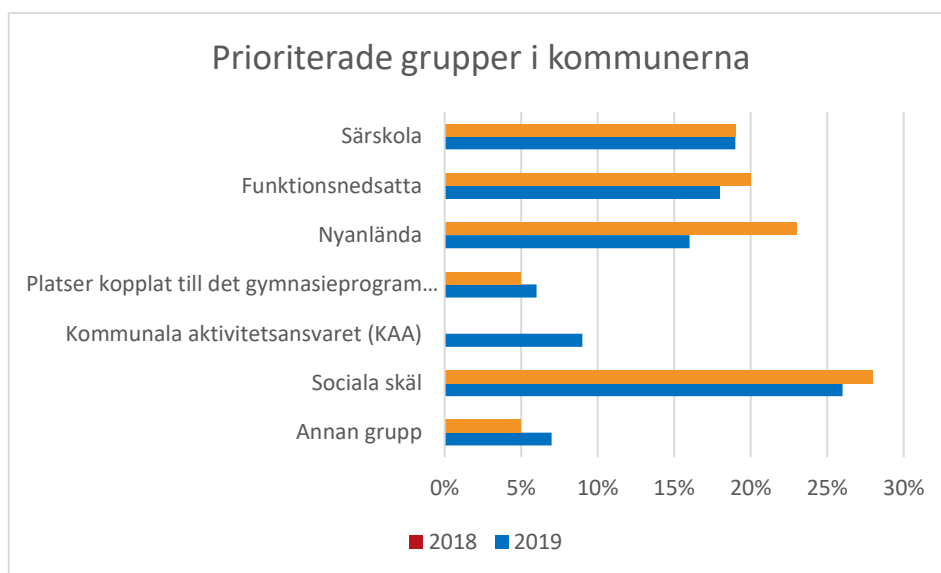
⁵ N=Antalet regioner som besvarat frågan

Prioriterade grupper

Resultatet gällande kommuner som har avsatt platser för grupper med särskilda behov har visat en del förändringar i jämförelse mellan åren. För 2019 har antalet platser för gruppen nyanlända minskat med 7 procent. Samtidigt har en ny kategori införts vid insamlingen för 2019, Kommunala aktivitetsansvaret (KAA), där andelen visar att 9 procent av de prioriterade platserna fördelats till denna grupp. En förklaring är att del av de som tidigare redovisats i gruppen nyanlända nu övergått till Kommunala aktivitetsansvaret.

Tre regioner av 15 som svarat på enkäten har uppgett att de har prioriterade grupper. I samtliga fall är det gruppen med någon sorts funktionsnedsättning.

Diagram 4. ⁶N=140

Andra arbetsgivare än kommunen

Många kommuner arbetar med andra lokala aktörer för att kunna erbjuda unga olika sorters feriearbeten. 266 av landets kommuner har svarat på denna fråga. 162 kommuner, vilket motsvarar 61 procent av landets kommuner, förmedlar platser både inom och utom den egna verksamheten. Det är samma andel som föregående år. Dock går det inte i enkätsvaren att utläsa fördelningen mellan platser inom kommunen och utanför den egna verksamheten. Antalet placerade hos annan arbetsgivare än kommunen uppgick 2019 till 16 171, vilket är en minskning med 3 483 ungdomar.

SKR har de senaste åren informerat, inför feriejobbsarbetet inom kommunerna, om kommunernas arbetsmiljöansvar vid placering utanför den egna verksamheten. Flera kommuner ser sig dock fortsatt tvungna att även vända sig till

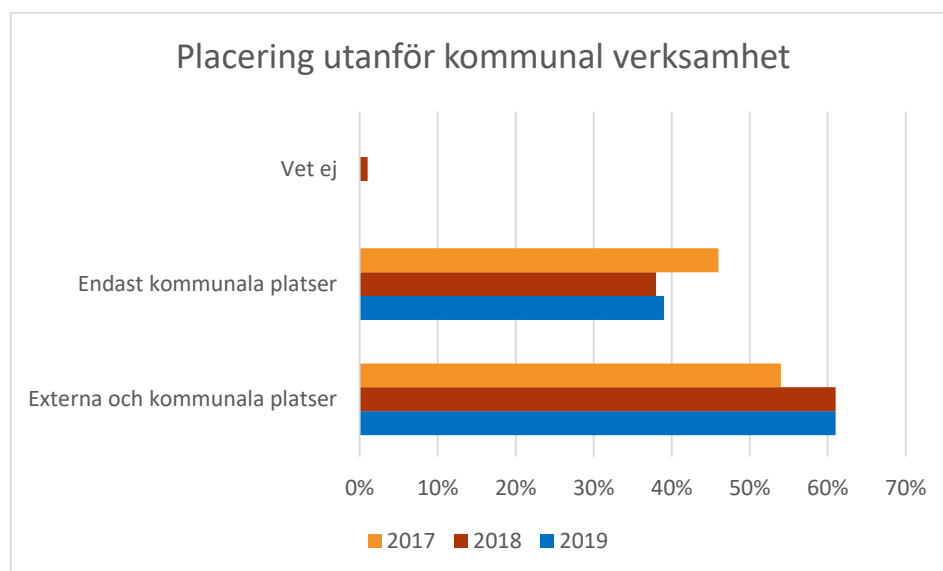
⁶ N=Antalet kommuner som besvarat frågan är 266 varav 140 besvarat att man har prioriterade grupper.

externa aktörer, då kommunens verksamheter inte klarar av att ta emot den stora volym av feriejobb som efterfrågas.

Vanligast är att kommuner samarbetar med ideella organisationer och föreningslivet. Exempel är att kommuner i samverkan med föreningar erbjuder unga att arbeta på olika sommarsportskolor för barn.

Ett antal kommuner samarbetar med det lokala näringslivet för att få dem att anordna feriejobb. Det är inte helt oproblematiskt då det på vissa håll uppstått diskussioner om löner och arbetsvillkor. Det bör även noteras vad som regleras i Kommunallagen, där det framgår att det gäller ett principiellt förbud mot understöd till enskild näringsidkare (2 kap 8 § KL).

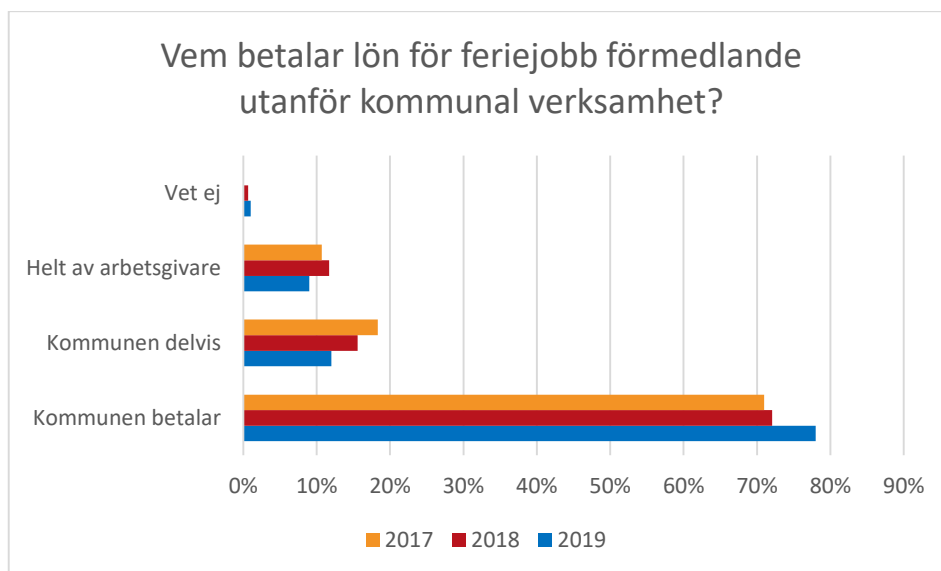
Diagram 5. ⁷N=266

126 kommuner, vilket motsvarar 78 procent av de kommuner som besvarat frågan om placering utanför egen kommunal verksamhet, uppger att kommunen helt står för lönekostnaden vilket är en ökning jämfört med föregående år med sex procent. Andelen som uppger att lönekostnaden helt betalas av arbetsgivaren är 9 procent, en minskning med tre procent jämfört med år 2018.

⁷ N=Antalet kommuner som besvarat frågan

Diagram 6. ⁸N=162

Det finns en stor utvecklingspotential i att samarbeta med det lokala näringslivet samt föreningslivet. Dock bör det undersökas om det går att finna former på samarbete utifrån de nämnda faktorer vad gäller arbetsmiljöansvar samt det som framgår i Kommunallagen gällande understöd till enskild näringsidkare.

Feriejobben har en strategisk betydelse

I SKR:s enkät uppger 63 procent av de svarande kommunerna och samtliga regioner att de har en strategi gällande feriejobben.

Samtliga regioner anger att syftet är att marknadsföra och ge inblick i yrken för att trygga framtida kompetensförsörjning inom regionernas verksamheter.

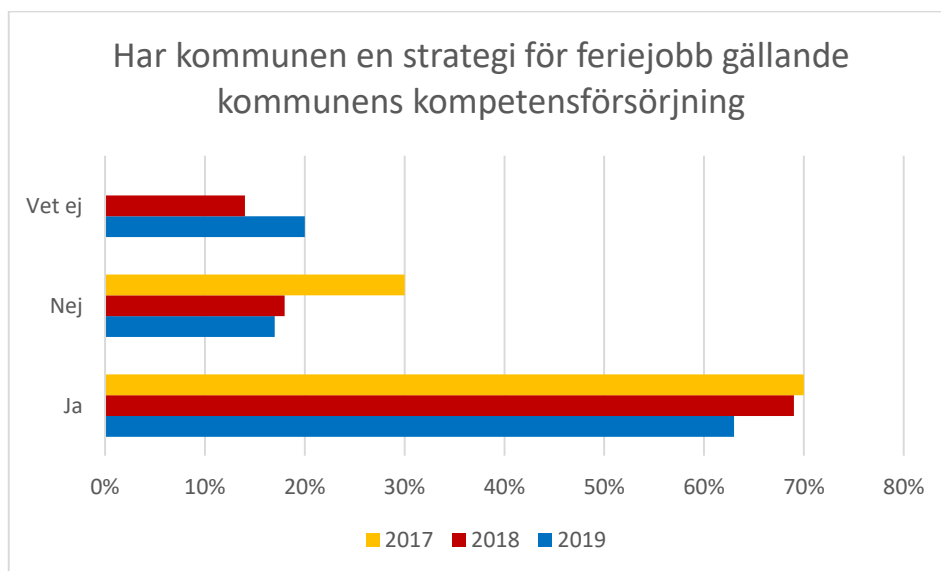
Kommunerna anger att syftet är att marknadsföra kommunen som arbetsgivare och presentera de yrken som finns idag inom de kommunala verksamheterna. Kommuner prioriterar ofta marknadsföring av äldre- och barnomsorg. Det finns även kommuner som arbetar med att koppla ihop rollen som arbetsgivare med utbildning. Dessa kommuner har en feriejobbsgaranti för alla som går på vård- och omsorgsprogrammet eller barn- och fritidsprogrammet efter första året på gymnasiet.

Utöver att marknadsföra kommunen som arbetsgivare så anger många att syftet med feriejobb är att ungdomar ska få insyn i arbetslivet. Feriejobben ger den första erfarenheten som möjliggör att ungdomar har lättare att senare få jobb. Vissa kommuner har erbjudit ungdomar som haft feriejobb att gå in på kortare vikariat i ordinarie verksamhet under sommaren. Andra ser till att tidigare feriejobbare blir en viktig framtida rekryteringsbas, då sommarvikariat ska tillsättas.

⁸ N=Antalet kommuner som besvarat frågan

Vissa kommuner erbjuder ungdomar som avslutat årskurs 8 feriejobb för att ge dem en bild vad ett arbete inom olika kommunala sektorer innebär, vilket ska underlätta för det senare valet till gymnasiestudier.

Diagram 7. ⁹N=264

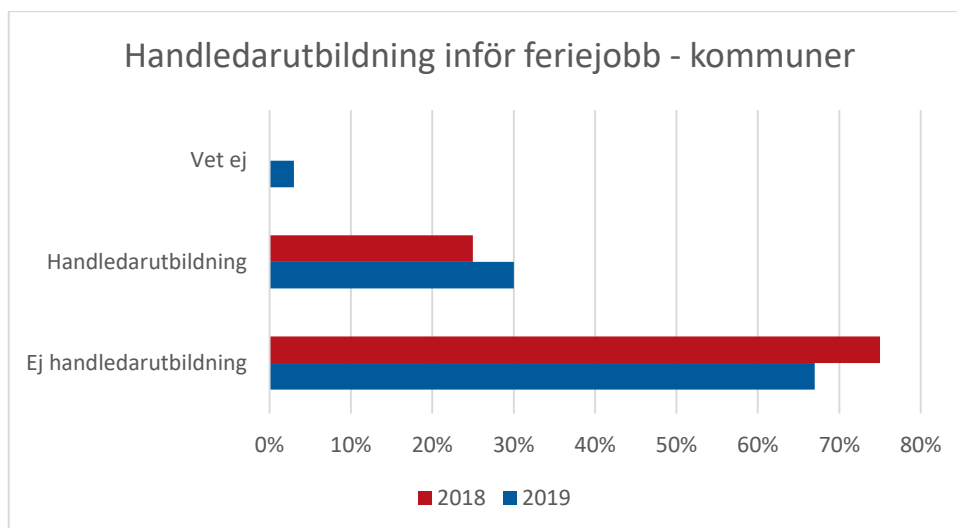
Handledarutbildning

En viktig del i mottagandet av feriejobbare är att ge bra handledning under tiden i feriejobb, vilket många berörda fackliga organisationer ser som en förutsättning för godkännande av arbetsuppgifter och arbetsplatser.

Antal kommuner som själva anordnar handledarutbildning för personal som ska ta emot praktikanter ökar. Ofta är det kommunens arbetsmarknadsenhet som utför utbildningsinsatser. På frågan om kommunen anordnar särskild handledarutbildning med inriktning att ta emot ungdomar på feriejobb svarar 30 procent att man anordnar handledarutbildning inför feriejobb, vilket är en ökning jämfört med föregående år med fem procent.

⁹ N=Antalet kommuner som besvarat frågan

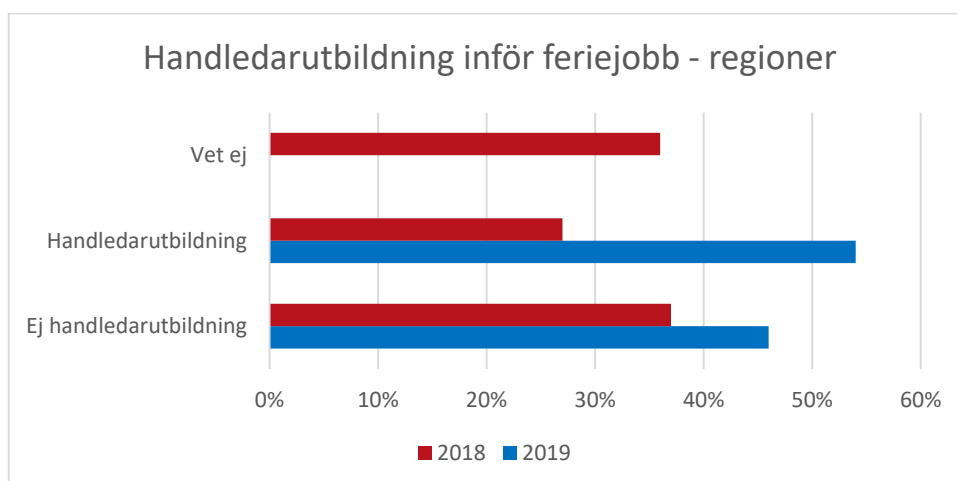
Diagram 8. ¹⁰N=266

Av de som besvarat frågan från regionerna så uppger 54 procent att man ger någon form av handledarutbildning. Det är en ökning jämfört med 2018 med 27 procent. Dock svarade 36 procent vid insamlingen 2018 att man inte visste om det genomfördes handledarutbildning. Man får förmoda att de som besvarat enkäten för regionerna varit mer insatta i helheten kring arbetet med feriejobb.

Flertalet av de regioner som svarat ja på frågan om handledarutbildning hänvisar till ett framtaget handledarstöd, men även att informationsträffar genomförs samt att tillgång finns till annat specifikt framtaget informationsmaterial.

Diagram 9. ¹¹N=13

¹⁰ N=Antalet kommuner som besvarat frågan

¹¹ N=Antalet regioner som besvarat frågan

Uppföljning

En viktig del i kvalitetsarbetet är uppföljning av tid i feriejobb. 60 procent av kommunerna anger att de genomför uppföljning, vilket har sjunkit med fem procent jämfört med föregående år. 92 procent av de regioner som svarat anger att man följer upp tiden i feriejobb.

Diagram 10. ¹²N=266

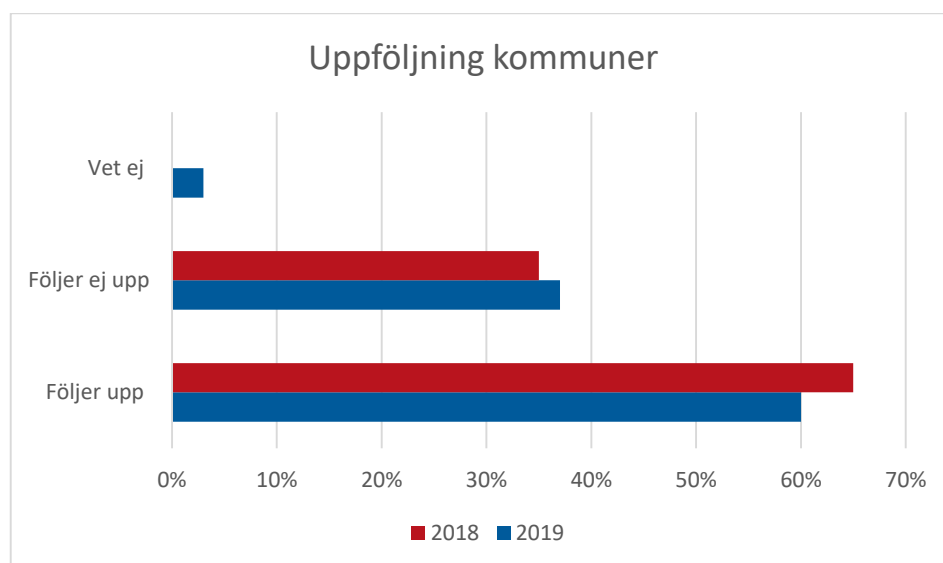
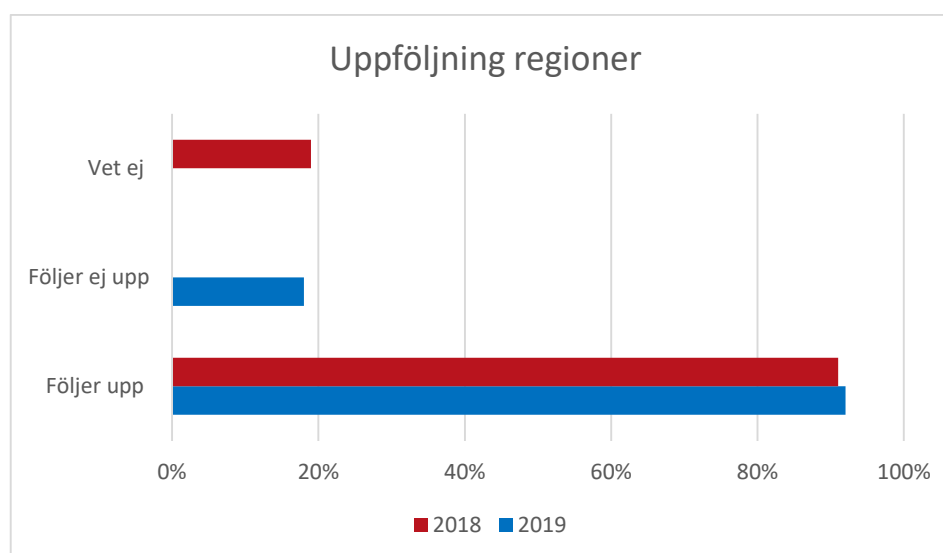

Diagram 11. ¹³N=13

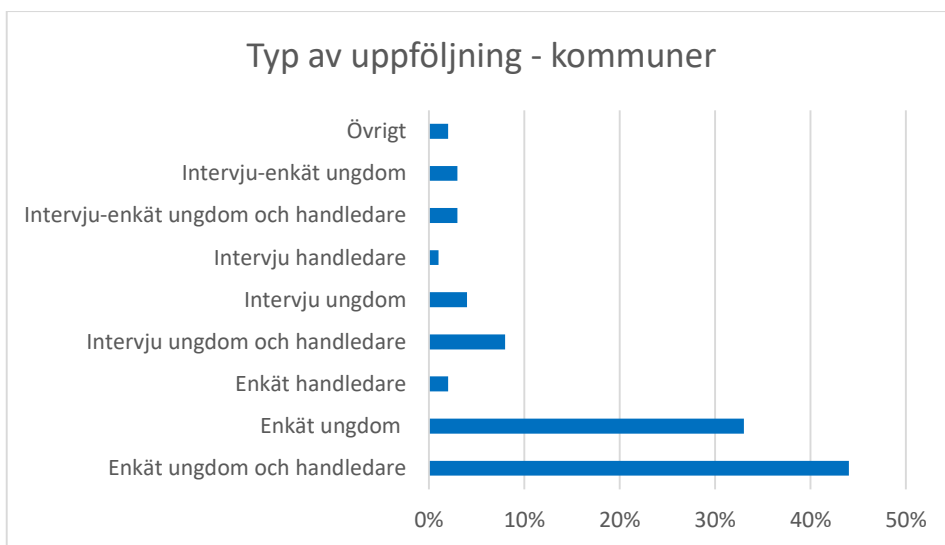

¹² N=Antalet kommuner som besvarat frågan

¹³ N=Antalet regioner som besvarat frågan

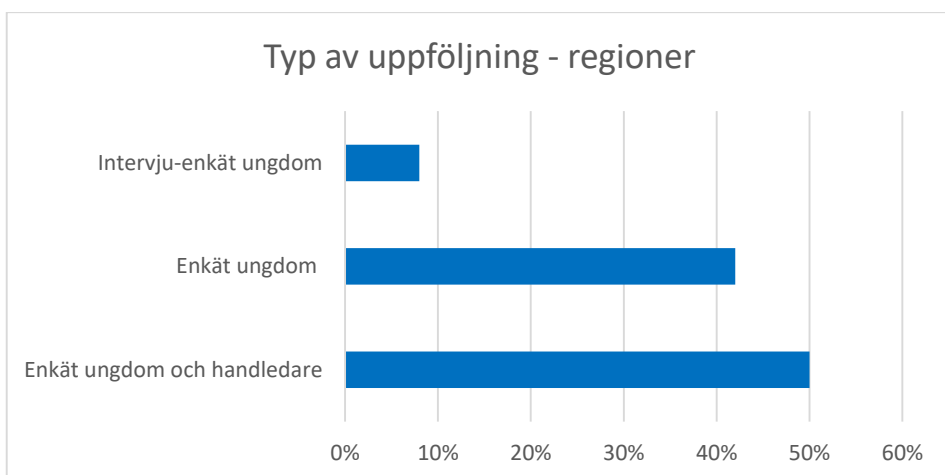
Enkäten för 2019 kompletterades med frågan vilken form av uppföljning som genomfördes och med vilka. Den vanligaste formen för kommuner var enkät till ungdomar samt dess handledare. 44 procent av uppföljningarna skedde på det sättet. Näst vanligast var enkät enbart till ungdomarna vilket skedde i 33 procent av fallen. Ett flertal kommuner uppgav även att man genomförde besök på praktikplatserna under tiden i feriejobb.

Diagram 12. ¹⁴N=160

För regionerna var den vanligaste formen av uppföljning enkät till ungdomar och dess handledare, 50 procent av uppföljningarna. Även här var det näst vanligaste formen av uppföljning enkät till ungdomarna, 42 procent.

Diagram 13. ¹⁵N=12

¹⁴ N=Antalet kommuner som besvarat frågan

¹⁵ N=Antalet regioner som besvarat frågan

Idéer och koncept för feriejobb

I årets enkät fanns möjlighet att dela med sig av koncept för feriejobb. Nedan följer ett antal korta beskrivningar:

- Enköpings kommun har en egen satsning för ungdomar som vill prova en egen affärsidé som sommarjobb. Allt med stöd av kommunen och det lokala näringslivet. Cirka 15-18 personer deltar.
- Haparanda har utformat ett års-hjul, där man under hela året arbetar med feriearbeten. Tanken är att ungdomar skall känna till Arbetsmarknadsenheten inom kommunen dit de kan vända sig med arbetsmarknadsfrågor. Vikten av att arbeta, vilka arbeten som finns, om jag vill jobba vid sidan av studier? Även föräldrar kan vända sig till AME, för att få stöd till att hjälpa sina ungdomar.
- Kiruna har arbetat med att personer på särskolan ska kunna få ett feriejobb. Föräldrar till dessa ungdomar har fått information om arbetet med tillgänglighet och uppmanats att kontakta ungdomshandläggare för att berätta om deras ungdoms behov för att kunna utföra ett feriejobb. Ungdomar med tydligare funktionsvariationer och större behov fick en stödperson som också var en feriejobbare och som har gått på gymnasiet Barn och Fritids-program eller Vård och Omsorgs-program. Personen med funktionsvariation önskade arbetsplats och "stödpersonen" var där för att personen skulle kunna utföra arbetsuppgifterna på lämpliga arbetsplatser.
- Kungälv skapar feriejobb på alla lov med syfte att ge en bred kompetensbas och möjliggöra framtida kompetensförsörjning.
- Nacka har en entreprenörsutbildningen som är en tränings- och utbildningsprocess för ungdomar som pågår under fyra sommarveckor, innehållande teori och praktik i entreprenörskap. Ungdomarna ska påbörja, driva och avsluta en affärsidé i företagsamhet. Syftet är att ge deltagarna utbildning, erfarenhet och färdigheter, det vill säga kunskap och kompetens att pröva sin företagsidé i ett eget "riktigt" företag.
- Nyköping har prova på-platser till elever i årskurs 8 och 9 inför gymnasieval till yrkesprogram med inriktning mot bristyrken.
- Nynäshamn hade sommarjobb med inriktningen teknik som kallades "Maker Space" där syftet var att inspirera ungdomar, framför allt tjejer, att utbilda sig inom de tekniska yrkena. Ungdomarna, tillsammans med handledare, ledde lägerverksamhet för barn i åldrarna 11-13 år. Lägret handlade till stor del om Microbit (robot) och olika aktiviteter man kan göra med den.
- Sigtuna påbörjar processen väldigt tidigt. Inför 2020 så informerar man om villkoren för sommarjobben 2020 redan i december 2019. De ställer krav på att elever (årskurs 2 på gymnasiet) måste ha läst en CV kurs anordnad av kommunen (sommarsjobbförmedlingen) för att de skall kunna söka ett sommarjobb. Kurserna hålls under januari och februari. I kursen ingår att vi lär eleverna att hitta helt ordinarie sommarjobb på den öppna arbetsmarknaden. De som inte lyckas hitta ett vanligt sommarjobb har alltid möjlighet att söka ett sommarjobb via kommunens sommarsjobbförmedling. Efter CV kurserna tipsas elever om olika rekryteringsträffar och kommunen samarbetar med en

del stora arbetsgivare i kommunen som är intresserade att anställa gymnasieelever under sommaren.

- Upplands Väsby har genomfört IT-kurs för pensionärer som handleds av IT-kunniga ferieungdomar.
- Västervik har i samarbete med sparbanksstiftelsen ett koncept för att få ut ungdomar i näringslivet.
- Västerås har ett koncept kallat ALLEGRO för de ungdomar som slutar åk 3. Det är till för ungdomar som vill ha vägledning och stöd i funderingarna över sitt framtida yrkesliv. Sommarjobbet går ut på att ta fram en egen handlingsplan samt göra en kartläggning av dig själv. Även besöka en arbetsplats i fyra dagar. Utifrån särskilda platser och ungdomar med särskilda behov samarbetar Västerås med resurspedagoger från skolan.
- Botkyrka har IOP Feriejobb - samarbete med idéburna organisationer som hjälper till att bedriva meningsfull feriepraktik. Partnerskapet är en utveckling kring att möta behov för de prioriterade målgrupperna avseende ungdomar med särskilda behov.

Feriejobb för ungdom – sommaren 2019

Sammanställning av enkätsvar från kommuner och regioner

Sommaren 2019 erbjöd kommuner och regioner c:a 76 400 ungdomar en möjlighet att arbeta några veckor under sommaren. Totalt fick c:a 72 800 ungdomar ett feriejobb i en kommun och c:a 3 600 ungdomar i en region. Jämfört med 2018 har antalet feriejobb minskat med c:a 6 200 platser. Kommunerna har 2019 haft c:a 7 200 färre ungdomar anställda jämfört med föregående sommar. Regionerna uppvisar en ökning av antalet ungdomar med c:a 1 000 platser.

Årets enkät som gått ut till samtliga kommuner och regioner visar sammanfattningsvis ett fortsatt engagemang i arbetet att ordna feriejobb för ungdomar.

Enkäten har besvarats av 94 procent av kommunerna och av 71 procent av regionerna. Föregående år var svarsfrekvensen från regionerna 52 procent vilket försvårade en djupare analys. Antalet platser inom regionerna föregående år utgick från antalet feriearbetare per invånare i inrapporterade landsting/regioner och omräknades till en volym utifrån invånare i riket.

Upplysningar om innehållet
Per Överberg, per.overberg@skr.se

© Sveriges Kommuner och Regioner, 2020
Beställningsnummer: 5516